HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

כי אמרה לא נמי הוו קידושין אמאי והא קאמרה לא אלא לאו רצתה דאמרה אין לא רצתה דאישתיקה משתקה ושמע מינה שתיקה דלאחר מתן מעות ולא כלום היא קשו בה בפום נהרא משמיה דרב הונא בריה דרב יהושע מי דמי התם בתורת פקדון יהבינהו ניהלה סברה אי שדינא להו (א)ומיתברי מחייבנא בהו הכא בתורת קידושין יהבינהו ניהלה ואי איתא דלא ניחא לה לישדינהו (ב)פריך רב אחאי אטו כולהו נשי דינא גמירי ה"נ סברה אי שדינא להו ומיתברי מיתחייבנא באחריותייהו שלחה רב אחא בר רב לקמיה דרבינא כה"ג מאי שלח ליה אנן לא שמיע לן הא דרב הונא בריה דרב יהושע אתון דשמיע לכו חושו לה [א]ההיא איתתא דהוה קא מזבנה (ג)וורשכי אתא ההוא גברא חטף וורשכא מינה אמרה ליה הבה ניהלי אמר לה אי יהיבנא ליך מיקדשת לי שקלתיה ואישתיקה (ד)ואמר ר"נ יכולה למימר (ה)אין שקלי ודידי שקלי איתיביה רבא לר"נ (ו)[ב]קידשה בגזל ובחמס ובגניבה או שחטף סלע מידה וקדשה מקודשת התם [ג]בדשדיך ומנא תימרא דשני לן בין שדיך ודלא שדיך (ז)דתניא [ד]אמר לה כנסי סלע זו שאני חייב ליכי וחזר ואמר לה התקדשי לי בו בשעת מתן מעות רצתה מקודשת לא רצתה אינה מקודשת לאחר מתן מעות אפילו רצתה אינה מקודשת מאי רצתה ומאי לא רצתה אילימא רצתה דאמרה אין לא רצתה דאמרה לא הא אישתיקה הוו קידושין ונתני מקודשת סתם כי התם אלא רצתה דאמרה אין לא רצתה דאישתיקה וקא תני דאינה מקודשת מאי טעמא יכולה למימר אין שקלי ודידי שקלי ואלא קשיא הך דקדשה בגזל ובחמס ובגניבה או שחטף סלע מידה וקדשה מקודשת אלא לאו שמע מינה [ה]הא דשדיך הא דלא שדיך כי נח נפשיה דרב אסי עיילו רבנן לנקוטינהו לשמעתתיה א"ל ההוא מרבנן ור' יעקב שמיה הכי א"ר אסי א"ר מני כשם שאין אשה נקנית בפחות מש"פ כך [ו]אין קרקע נקנית בפחות מש"פ אמרו ליה והתניא אע"פ שאין אשה נקנית בפחות משוה פרוטה קרקע נקנית בפחות מש"פ א"ל כי תניא ההיא בחליפין (ח)דתניא [ז]קונין בכלי ואע"פ שאין בו שוה פרוטה הדר יתבי וקאמרי הא (ט)דאמר רב יהודה אמר שמואל [ח]כל שאינו יודע בטיב גיטין וקדושין לא יהא לו עסק עמהן אמר רבי אסי אמר ר' יוחנן וקשין לעולם יותר מדור המבול שנאמר [1]אלה וכחש ורצוח וגנוב ונאוף פרצו ודמים בדמים נגעו מאי משמע כדמתרגם רב יוסף מולדין בנין מנשי חבריהון חובין על חובין מוספין וכתיב [2]על כן תאבל הארץ ואמלל כל יושב בה בחית השדה ובעוף השמים וגם דגי הים יאספו וגו' ואילו בדור המבול (י)לא נגזרה גזירה על דגים שבים שנאמר [3]מכל אשר בחרבה מתו ולא דגים שבים ואילו הכא אפילו דגים שבים (כ)ואימא עד דעביד לכולהו לא סלקא דעתך דכתיב [4]כי מפני אלה אבלה הארץ ואימא אלה לחוד והנך לחודיהון

מי

כי אמרה לא נמי הוו קידושין. בתמיה: **דשתקה מישתקה.** ולא רצתה דקאמר ה"ק לא אמרה רוצה אני: **לא כלום היא.** דהאי דשתקה משום דלא איכפת לה הוא: **מי דמי.** שתיקה דהכא לשתיקה דהתם: **התם.** גבי כנסי בפקדון מעיקרא בתורת שמירה קבילתיה כי הדר אמר התקדשי לי בו סברה אי שדינא ליה כו' הילכך לא שדתינהו והאי דלא מחאי משום דלא איכפת לה אבל גבי ליפתא מעיקרא בתורת קידושין קבילתיה ונהי דליפתא לית בה שוה פרוטה כי הדר ואמר תקדוש בזוזי דאית בה אי לא ניחא לה תשדינהו דהא לא נתחייבה בשמירתה ומדלא שדתינהו ש"מ נתרצית בקידושין: **דינא גמירי.** וידעה כיון דלא קבלה נטירותא עלה אי שדיא להו לא (ל)תחייב: **לא שמיע לן.** לא הוא אמר לנו ולא אחר משמו: **חושו לה.** ולצרכוה גיטא: **וורשכי.** בינדלו"ש: **גזל.** דלא יהיב דמי(מ): **חמסן.** דיהיב דמי אבל לא נתרצו בעלים (נ)מעולם למכור: **בדשדיך.** שדבר (ס)בה קודם לכן ונתרצית להתקדש לו דהתם כי שתקה משום דניחא לה (ע)הוא: **נימא מקודשת סתם.** ולא איצטריך לפלוגי ולמימר דכי אמרה לא אינה מקודשת שאף הקטנים יודעים בו: **כי התם.** כדתנא בההיא דלעיל(פ) בשעת מתן מעות מקודשת: **לא רצתה דאישתיקה.** וקבילתיה ואפ"ה אינה מקודשת דלדידה שקלה ולאחר מתן מעות אפילו רצתה דאמרה אין לא מקדשה דמעיקרא קבילתיה בחובה וכי הדר אמרה אין לא קיהיב לה מידי: **ואלא קשיא הך כו'.** מסקנא דמנא תימרא היא: **לנקוטינהו לשמעתתיה.** נתקבצו לבהמ"ד ואמרו כל ששמע שמועה חדשה מפיו יאמרנה באזני חביריו כדי לגרסם שלא ישתכחו: **קונין.** בחליפין שלף איש נעלו (רות ד): **הדר יתבי וקאמרי.** בשמעתיה דר' אסי הא דאמר רב יהודה כו' א"ר אסי עלה קשים לעולם דיינים המורים הוראה בעריות ואינם בקיאין יותר מדור המבול: **מאי משמע.** מהכא (א) קשים לעולם דקאי על כן תאבל אאשת איש: **כדמתרגם רב יוסף.** דהוה בקי בתרגום נביאים שתרגם יונתן בן עוזיאל דהאי פרצו דמים בדמים נגעו באשת איש קאי: **פרצו.** כמו וכן יפרוץ (שמות א) מולדין בנין: **כי מפני אלה אבלה הארץ.** בעלמא כתיב מיהא שמעינן מינה דאכל חדא קאמר על כן תאבל דהא אלה חדא מהנך דקרא קמא היא:

כשם שאין האשה נקנית בפחות משוה פרוטה כך אין הקרקע נקנית כו'. תימה דה"ל למידק איפכא דהא קניני אשה לא ידעינן אלא משדה ושמא י"ל דלית ליה ג"ש דקיחה קיחה אלא נפקא ליה מויצאה חנם(צ) א"נ י"ל דאורחיה דגמ' למינקט (ק) הפשוט תחילה כדאי' (ר) בנדרים (דף כה:) כשם שנדרי שגגות מותרות כך שבועות שגגות מותרות ואע"ג דנדר לא ידעינן אלא משבועות דכתיב האדם בשבועה פרט לאנוס (שבועות דף כו.)(ש):

(ת) **האשה** שהביאה חטאתה ומתה. משנה היא במס' קנים (פ"ב משנה ה) וקתני סיפא הביאה עולתה ומתה לא יביאו יורשיה חטאתה פירוש משום דהוי חטאת שמתו בעליה ולמיתה אזלא משמע דוקא יורשיה לא יביאו חטאתה אחר עולתה אבל היא עצמה אם היתה חיה מביאה חטאתה אחר עולתה ופטורה ותימה דבריש תמיד נשחט (פסחים נט.) אמרינן דכל חטאות קודמות לעולות שבאות עמהם אפילו חטאת העוף לעולת בהמה וא"כ איך אפשר שהביאה עולתה קודם חטאתה וליכא למימר דלכתחילה קאמר דמצוה להיות החטאות קודמות לעולות אבל בדיעבד אם הקדימה העולה קריבה החטאת אחריה דהא פריך בפרק תמיד נשחט (שם) ומי קריבה והתניא והקריב את אשר לחטאת ראשונה(א) מה ת"ל כו' ומסיק זה בנה אב שכל החטאות קודמות לעולות הבאות עמהן אלמא משמע דאפילו בדיעבד לא קרבה וי"ל דהתם מיירי במצורע ודוקא במצורע הוא דאמר אפילו בדיעבד לא קריבה משום דכתיב ביה הויה (ויקרא יד) זאת תהיה דהוי עיכובא כדמוכח בפ"ק דמנחות (דף ה.) אבל בעלמא אמרינן (ב) בדיעבד קרבה שפיר א"נ י"ל דלפי המסקנא דהתם (פסחים נט:) ניחא דקאמר (ג) ובדיעבד נמי כשר משום דכתיב והעלה דמשמע שהעלה כבר ומעתה ילפינן בעלמא מיניה מבנין אב דמאחר דגלי לן במצורע דבדיעבד קרבה הוא הדין בעלמא[א]:

מלוה

מסורת הש"ס

(א) [בדפו"י: ומתבדי, וכן בסמוך. רש"ש], (ב) כתובות מז. יבמות כד. מו. נדה לג. בכורות ו. [שבועות מא: זבחים קב: חולין סה:], (ג) פי' חבילות משי [ור"ח פי' מרגליות ור' גרשום פי' מגנפת שנותנין על הפדחת ערוך ובב"מ נא. פרש"י קשורי משי שקורין בונדיל"ש], (ד) [בכת"י אמר], (ה) שבועות לג: מז. ב"ק קיז. ב"ב לג:, (ו) לקמן נב. תוספתא דקדושין פ"ד ה"ה, (ז) שם פ"ב ה"ח, (ח) ב"מ מז, (ט) לעיל ו, (י) סנהדרין קח. זבחים קיג:, (כ) שבועות לט, (ל) [ברש"י שברי"ף: תתחייב], (מ) [ב"ק סב ע"א], (נ) ["מעולם" ליתא בדפו"ר, וגם לא הוגה כן ברש"ל], (ס) [ברש"י שברי"ף: עמה], (ע) [שם נוסף: בההוא לא אמרינן דאינה מקודשת], (פ) [יב סוע"ב], (צ) [לעיל ג ע"ב], (ק) [נדל"ל שאינו פשוט תחילה. (רש"ש)], (ר) [בדפו"ר בשבועות. והוא שם בדף כח:, ולא הוגה ברש"ל ושאר מגיהי הש"ס כלפנינו], (ש) [וע' תוס' שבת כ: ד"ה אחד ומ"ש שם בגליון], (ת) שייך לע"ב, (א) [ויקרא ה], (ב) [בדפו"ר: דבדיעבד], (ג) [אל"ל: דקאמר דבמצורע נמי בדיעבד כשר. ועיין בר"ם מדעסויא], (ד) [נדל"ל השליכתם], (ה) [לעיל יב ע"א], (ו) [נדל"ל מגיה],

גליון הש"ס

גמ' לא נגזרה גזירה על דגים שבים. עי' הרא"ם בראשית ו ד"ה אשר בחרבו:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מאי וכו' דקשים:

לעזי רש"י

בינדלו"ש [בינדיל"ש]. אגדים, חגורות.

מוסף רש"י

אין שקלי ודידי שקלי. שלי חטפתי שאתה גזלתו ממני (שבועות לב:). ובחמס. חמסן יהיב דמי על כרחו של בעל חפץ (לקמן נב.). התם בדשדיך. הא דקתני מקודשת בדשדיך מקמי הכי ונתרצית להתקדש לו דכי קבילתיה לגזל דידה לשם קידושין אחילתיה (לקמן נב:). בחליפין. קנין סודר (לעיל ג.). בטיב גיטין וקדושין. בהלכותיהן, לא יהא לו עסק עמהן. להיות דיין בדבר, שמא יתיר איסור ערוה וזה עיוות שאינו יכול לתקן (לעיל ו.). **אלה וכחש.** נשבעין לשקר. **פרצו.** תרגם יונתן ומולידין בנין מנשי חבריהון. **ודמים בדמים נגעו.** חובין על חובין מוספין ולפי משמעו פרצו הגדר והרבו שפיכות דמים עד שנגע דם זה בדם חבירו [הושע ד, ב]. **תאבל.** תחרב ויגדל האבל בה. **יאספו.** לשון כליון כמו אסף אסיפם [ירמיה ח] (הושע ד, ג).

עין משפט נר מצוה

קטז א ב ג מיי' פ"ה מהל' אישות הל' י סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' כח סעיף ב:

קיז ד ה מיי' שם הל' יב טוש"ע שם סעיף ג:

קיח ו מיי' פ"א מהל' מכירה הל' ד סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' קל סעיף ב:

קיט ז מיי' שם פ"ה הלכה ו סמג שם טוש"ע ח"מ סימן קלה סעיף ב:

קכ ח טוש"ע אה"ע סימן מט סעיף ג וסימן קנד בסדר הגט סעיף קא:

◆

תורה אור השלם

1. אָלֹה וְכַחֵשׁ וְרָצֹחַ וְגָנֹב וְנָאֹף פָּרָצוּ וְדָמִים בְּדָמִים נָגָעוּ: הושע ד ב
2. עַל כֵּן תֶּאֱבַל הָאָרֶץ וְאֻמְלַל כָּל יוֹשֵׁב בָּהּ בְּחַיַּת הַשָּׂדֶה וּבְעוֹף הַשָּׁמָיִם וְגַם דְּגֵי הַיָּם יֵאָסֵפוּ: הושע ד ג
3. כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאַפָּיו מִכֹּל אֲשֶׁר בֶּחָרָבָה מֵתוּ: בראשית ז כב
4. כִּי מְנָאֲפִים מָלְאָה הָאָרֶץ כִּי מִפְּנֵי אָלָה אָבְלָה הָאָרֶץ יָבְשׁוּ נְאוֹת מִדְבָּר וַתְּהִי מְרוּצָתָם רָעָה וּגְבוּרָתָם לֹא כֵן: ירמיהו כג י

◆

מוסף תוספות

א. לכל חייבי חטאת ועולה דכוותיה. ריטב"א.

◆

תוס' ר"י הזקן

פרוטה מקודשת קדושי ודאי, ואם בא אחר וקדשה מקודשת לראשון. וכן נראה מהל' הר"ם שכתב [אישות פ"ה הכ"ה] ואמרה לו. [מכלל דרישא. כי אמר לה בשעת מתן מעות]. דינא גמירי. כלומר וכי הנשים הן בקיאות בדיני ממונות שיודעות שמה שאדם נותן לה בתורת קדושין אם אינה מתרצה בדבר ותשליכם ויאבדו לא תהא חייבת לשלם, דתימא דהואיל ולא (ד) השליכם נתרצית בקדושין, הלא אין דרך אשה לדעת דיני ממונות, שהרי אינה מתעסקת בדינים, כדאמרינן בהדיא בהאי פירקא [להלן לה, א] אבל דינין אימא איש דבר משא ומתן אין אשה לא. אבל במידי דמעשר שני לא אמרינן הכי כמו שביארנו בנדה פרק תינוקת, ובהדיא אמרינן בפ' האיש מקדש [להלן נו, א] אשה יודעת שאין מעשר שני מתחלל על ידה. והלכתא כרבא ורב אחאי דכל שתיקה דלאחר מתן מעות לאו כלום הוא, ואפילו קבלה תחלה בתורת קדושין. הילכך הויא מקודשת מספק שמא שוה פרוטה במדי דהלכה כשמואל. ואיכא מ"ד דהואיל ואסיקנא בגמרא אנן לא שמיע לן כלומר לא אמרה לנו ולא אחר משמו אתון דשמיע לכו חושו לה, חיישינן. ונפקא מינה אם קדשה בדבר שאינו מתקיים ואינו שוה פרוטה ויש בתוכו שוה פרוטה אי חיישינן לרב הונא הויא מקודשת בספק ואם בא אחר וקידש תצא מזה ומזה, ומשום דשמואל ליכא הואיל ואינו מתקיים כדכתבינן(ה). וכן נראה דעת הרי"ף שהביא אתון דשמיע לכו חושו לה, דמה צורך להביאה תיפוק לי משום דשמואל. ודעת הר"ם כדכתבינן דהלכתא כרבא כמו שביאר פרק ה' [הכ"ה]. הילכך אם אינו מתקיים אינה מקודשת כלל. (מכלל דרישא כי אמר לה בשעת מתן מעות). וורשכי. ורטל"ש. דידי שקלי. מפני שהם שלי לקחתים ולא לקחתים בתורת קדושין אבל אי אמרה הן (אינה) [הוי] ודאי מקודשת. קדשה בגזל. אסיקנא בפרקין דלקמן [נב, א] פרושי קא מפרש, קדשה בגזל בחמס ובגנבה כיצד כגון שחטף סלע מידה, אבל גזל או חמס דאחרים אינה מקודשת אא"כ נתיאשו הבעלים. גזלן. לא יהיב דמי. חמסן. יהיב דמי. דשדיך. איכא מאן דאמר ששאלה אחר שגזלה אם רוצה להתקדש לו בכסף שגזלה או שחמסה שיתננו לה בכסף קדושיה ואמרה הן, אע"פ ששתקה בשעת מתן מעות מקודשת דהא נתרצית כבר ותו לא יכלה למימר דידי שקלי. ומסתברא אע"פ ששידך זה כמה אפילו קודם שגזלה. וכן נראה מלשון הר"ם שכתב פרק ה' [ה"י] אם לא שידך אותה מעולם. והטעם דהואיל וכבר רצתה להתקדש לו, בתורת קדושין נטל[ת]ם ותו לא (ו) מצי למימר שלא נתרצית. וכן עיקר. **כי התם.** גבי כנסי סלע זה בפקדון דתני בשעת מתן מעות מקודשת, ואוקימנא לעיל דאשתיקא. **בחליפין.** ולא בתורת דמים.